

7 GODINA U EU – ŠTO MLADI IMAJU OD TOGA?

Rezultati istraživanja među mladima

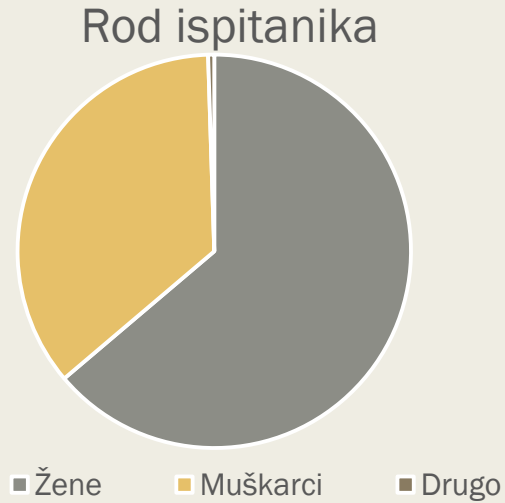
Uvod

Prvu polovicu 2020. godine Hrvatska je provela predsjedavajući Vijećem Europske Unije te je na taj način obilježila sedam godina članstva u EU. Tijekom tih sedam godina mnogo se toga promijenilo, kako u EU tako i u Hrvatskoj. Upravo te nastale promjene, odnosno percepcija mladih o tome je li stvarno došlo do promjena, su tema našeg istraživanja. Istraživanje smo proveli putem on line ankete kako bi dobili ideju vide li mladi promjene, a da bi dobili odgovor na pitanje kakve promjene vide i zašto misle da je došlo do njih organizirali smo fokus rasprave direktno s mladima.

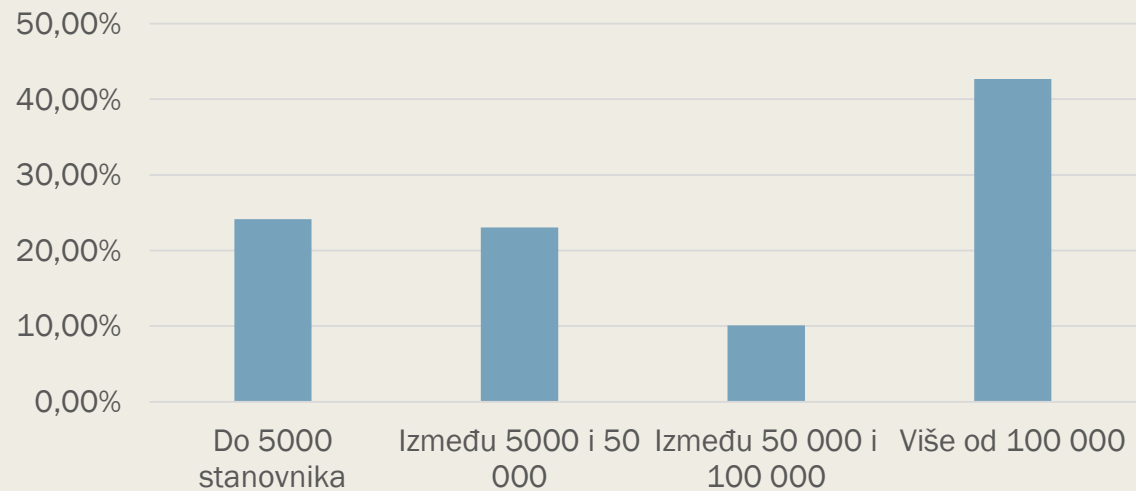
Istraživanje kao i objava ovih rezultata dio su projekta „7 godina u EU – Što mladi imaju od toga?“ koji je financiran u sklopu projekta “Prema otvorenoj, pravednoj i održivoj Europi u svijetu - projekt predsjedanja EU 2019.-2021.”, financiranog od strane Europske unije, a kojeg provode finska platforma za nevladine organizacije Fingo, rumunjska platforma FOND, hrvatska platforma CROSOL i CONCORD, Europska konfederacija nevladinih organizacija za pomoć i razvoj. Projekt se provodi u partnerstvu s Udrugom mladih Varaždinski underground klub (V.U.K.).

Tko je sudjelovao u istraživanju?

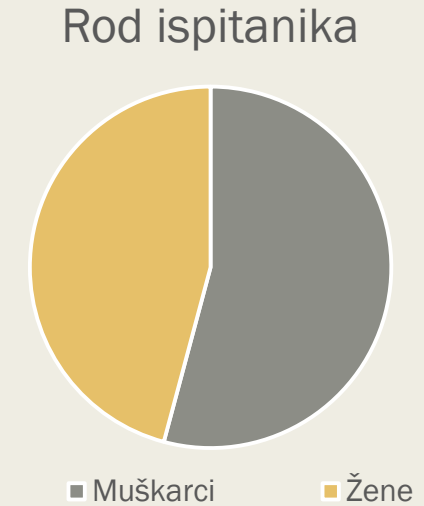
Anketno istraživanje, N = 356

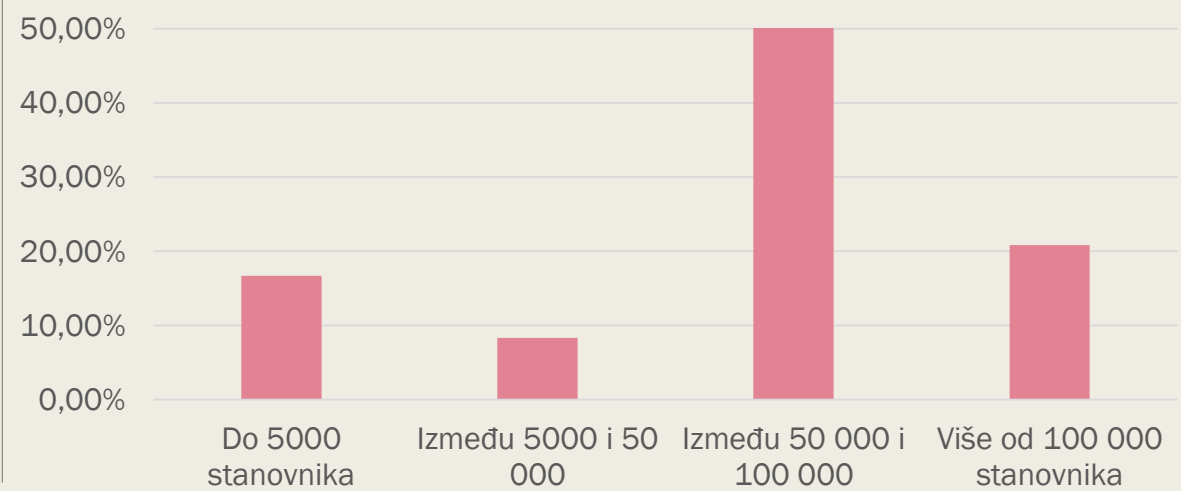
Veličina mjesta iz kojeg dolaze

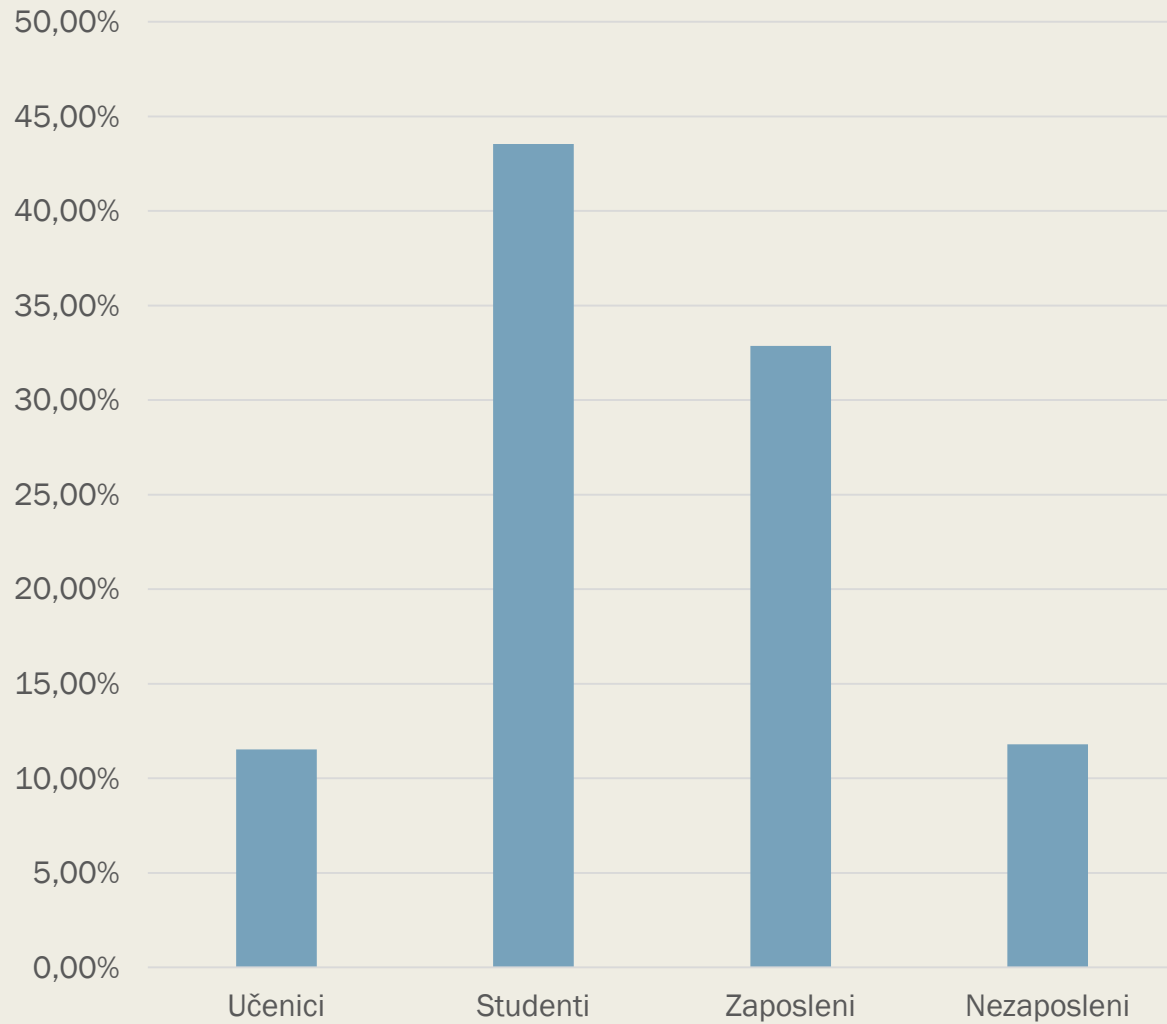
Fokus grupe, N = 24

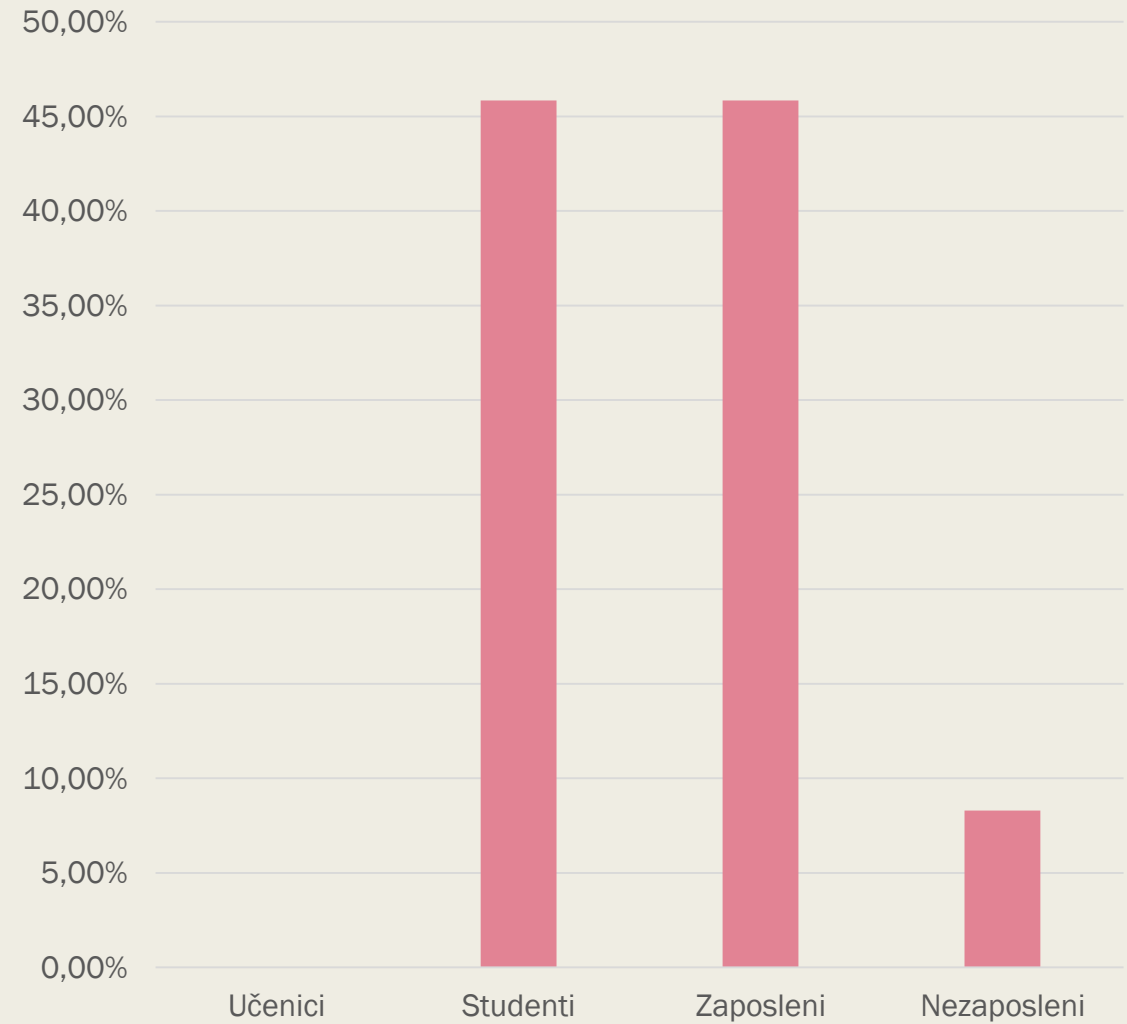
Veličina mjesta iz kojeg dolaze

Status ispitanika

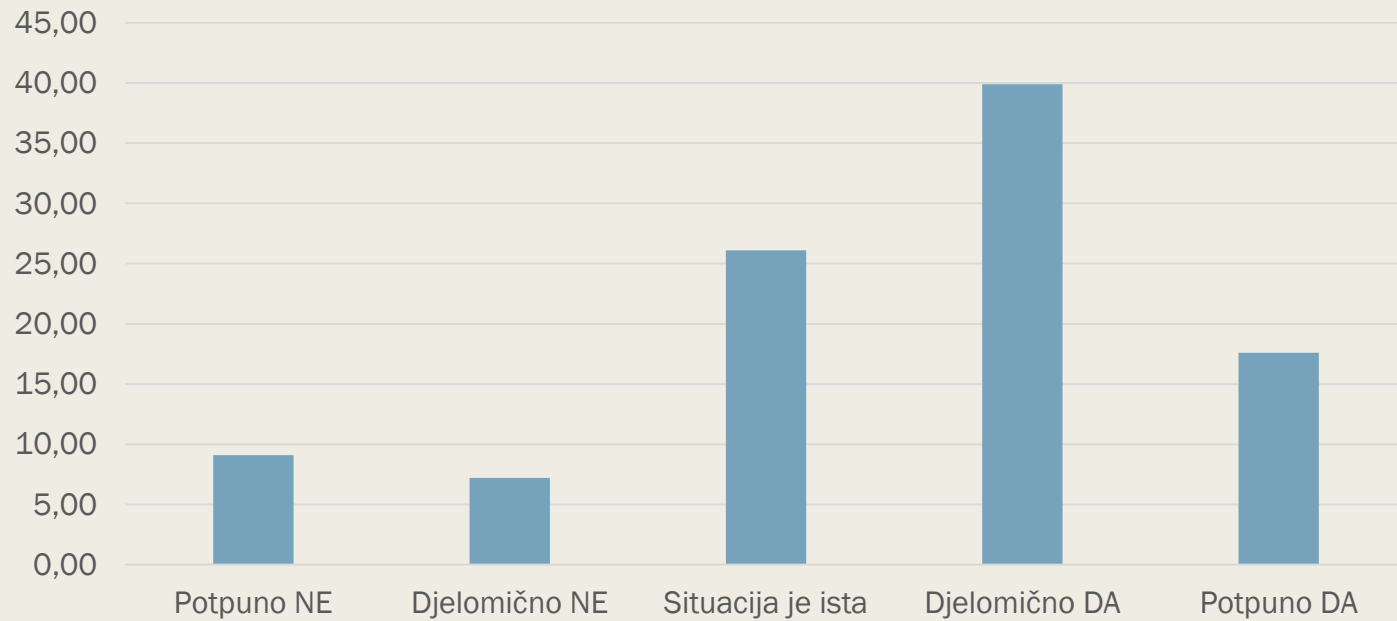

Status ispitanika

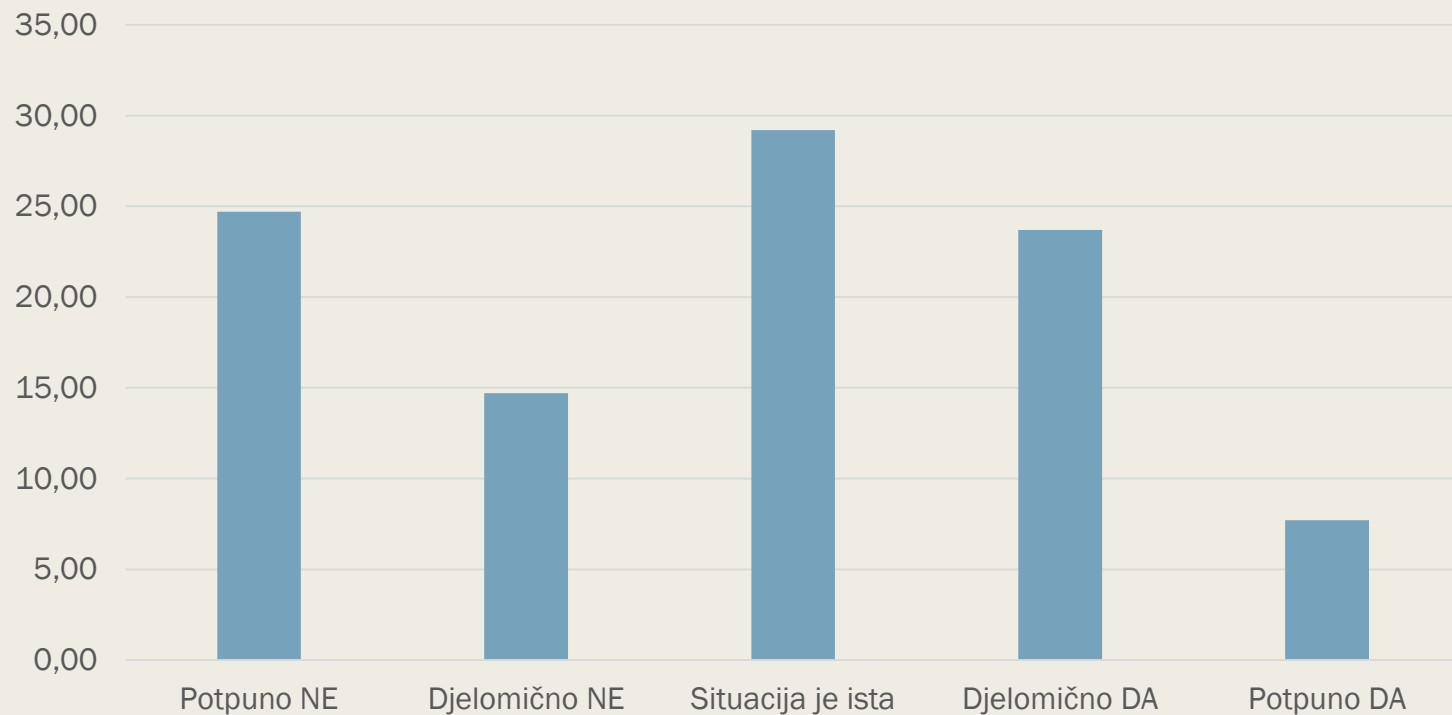
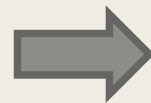
Pitanja o zapošljavanju

Prvi set nalaza tiče se pitanja o zapošljavanju i potencijalnim promjenama u tom području. Tako smo ispitanike pitali misle li da je danas mladima lakše naći posao nego prije ulaska u EU, je li općenito lakše naći kvalitetan posao te je li lakše pokriti većinu troškova iz prosječne plaće. Sva pitanja su bila oblikovana u obliku tvrdnje koja je govorila da je danas situacija bolja. Više je mladih odgovorilo da situacija s pronalaženjem posla je bolja danas, a u fokus grupama se pokazalo da to prije svega povezuju s otvaranjem granica, ali i percepcijom većeg broja stranih firmi na domaćem tržištu. Jedan ispitanik (23) je istaknuo „Zbog toga što smo u EU, više se na nas ne gleda kao na "zemlju trećeg svijeta", pa su zbog toga i prilike za posao bolje." Ono oko čega su skeptični, a što će se pokazati i u kasnijim odgovorima, jest odnos plaće i troškova, naime gotovo 70% mladih je odgovorilo da je danas teže ili je jednako teško pokriti egzistencijalne troškove iz prosječne plaće.

Danas je mladoj osobi lakše naći posao nego prije HR ulaska u EU?

Danas je lakše pokriti svoje egzistencijalne potrebe (hrana, računi, stanarina) iz prosječne plaće nego je to bilo prije ulaska?

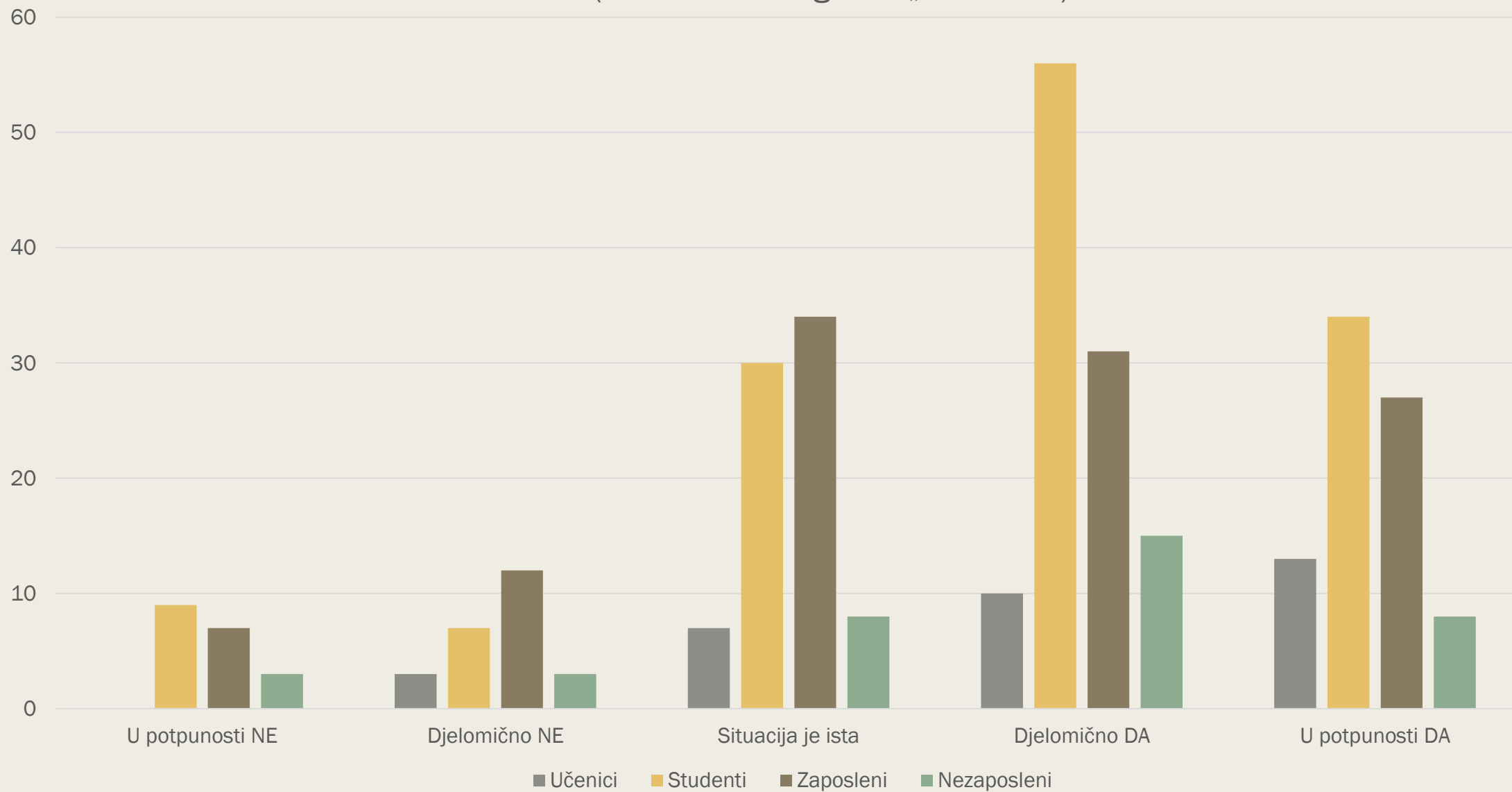

Pitanja o obrazovanju

Idući nalazi odnose se na obrazovanje, tu smo se fokusirali na različite elemente u pitanjima, tako da smo se bavili time koliko je povećana mobilnost mladih iz manjih sredina radi obrazovanja, koliko je izazovno podnijeti troškove koji prate studiranje te traži li se danas viša razina obrazovanja na tržištu rada. Na ovim pitanjima gotovo da nije došlo do prevladavajućeg odgovora, osim kod razine obrazovanja na tržištu rada. Tako na pitanje o mobilnosti mladih iz manjih mjesta najzastupljeniji pojedinačni odgovor (35%) jest da je situacija ostala jednaka, iako kada se zbroje oba odgovora koji podržavaju da je danas bolje dolazi se do 45%. Kroz fokus grupe proizašlo je da iako danas postoji možda više šansi, ekonomska situacija i dalje predstavlja preveliku prepreku za mnoge mlade. „Ako roditelji koji su iz manje sredine i bave se npr. poljoprivredom, teško će poslati dijete, kamoli dvoje troje djece na faks u veliki grad gdje je sve skuplje. Vjerojatno će ta djeca raditi studentske poslove pa se nekako sve pokrpa, ali svejedno je teže“ – (30). Da se danas očekuje viša razina obrazovanja potvrđuju mladi bez obzira na njihov status, ali je kroz fokus grupe došlo do potencijalnog objašnjenja, naime općenito je danas viša razina obrazovanja nego prije te je očekivano da se situacija reflektira i na tržište rada.

Danas se od radnika očekuje viši stupanj obrazovanja nego u razdoblju prije ulaska HR u EU

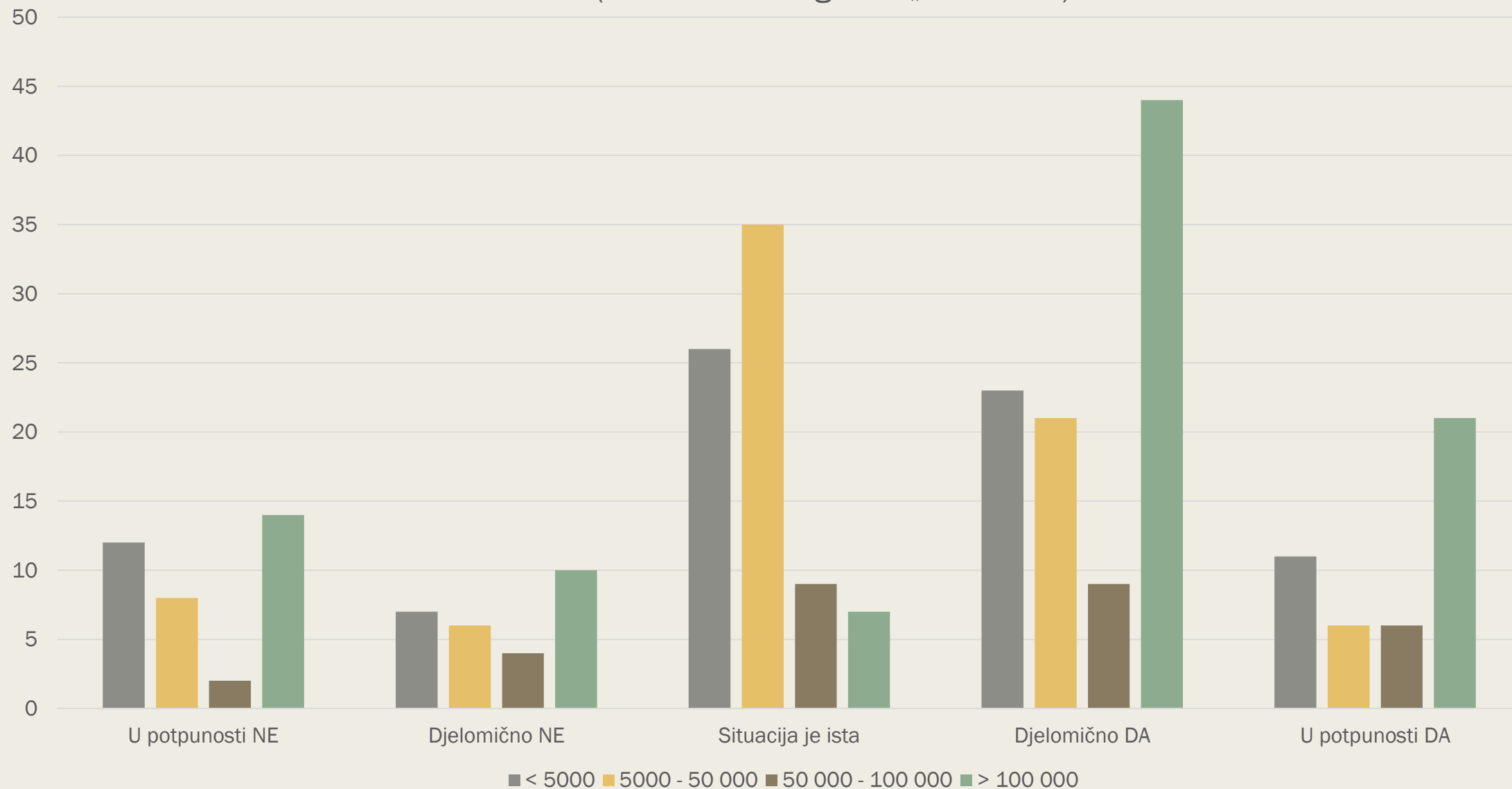
N= 317* (*izbačni su odgovori „ne znam”)

Danas je osobama iz manje sredine lakše (dostupnije, jeftinije, fleksibilniji uvjeti sudjelovanja) upisati i pohađati neku obrazovnu instituciju (školu, fakultet) nego u razdoblju prije ulaska HR u EU

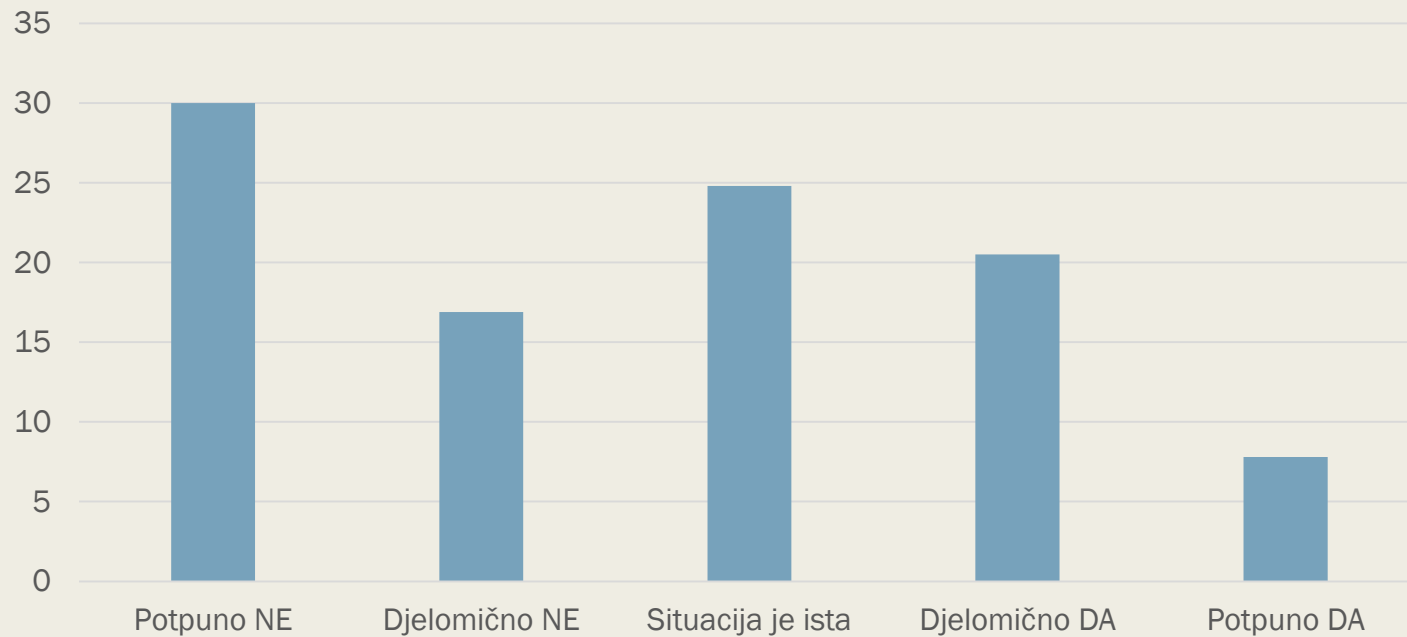
N= 311* (*izbačni su odgovori „ne znam”)

Socijalna i ljudska prava

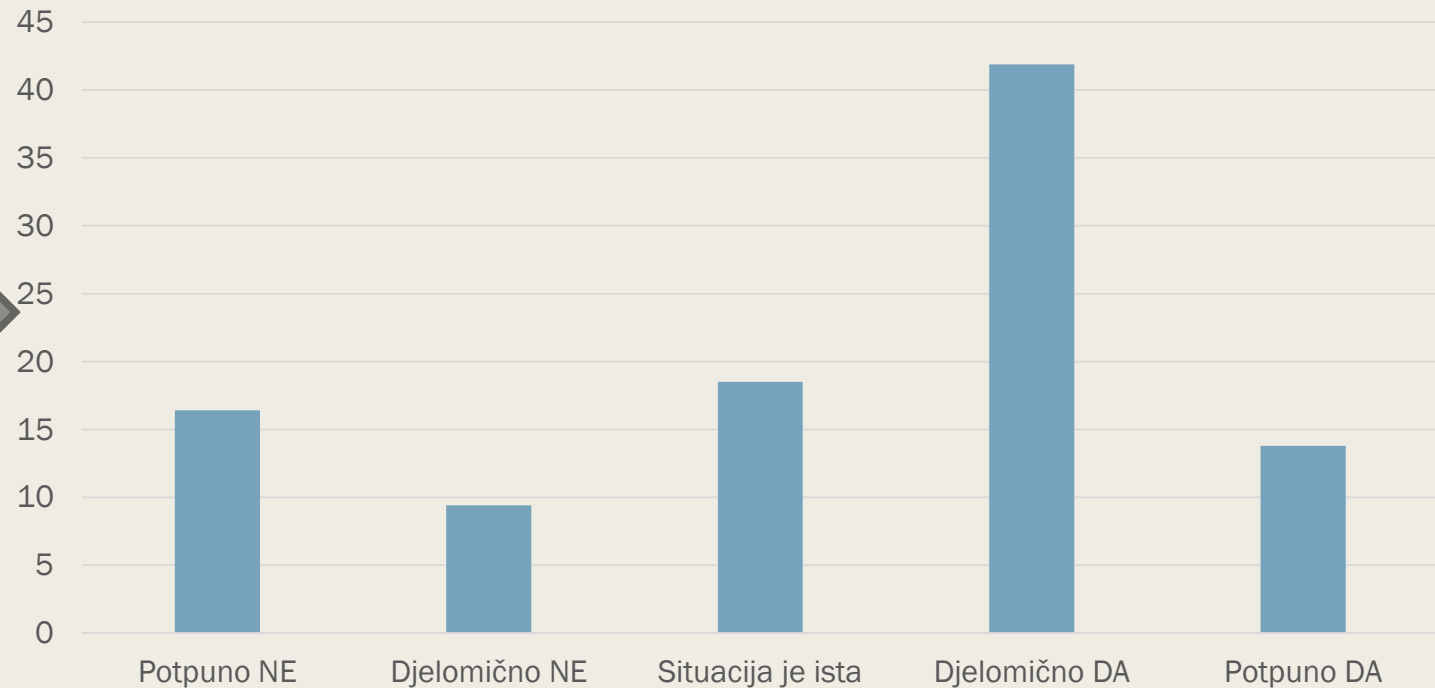
Ulaskom u EU Hrvatska se obvezala i na preuzimanje dio zakonodavne legislative koji uređuje poštivanje ljudskih prava, a slično će se dogoditi ukoliko prihvati Europski stup socijalnih prava. Zbog toga smo željeli vidjeti vide li i kakvu promjenu mladi u ovim područjima tijekom ovih sedam godina. Tu je došlo do suprotnih stavova, naime veći broj mladih (48% naprema 28%) smatra da je situacija s nezaposlenima te onima koji primaju socijalnu pomoć lošija danas nego prije. Kroz rasprave u fokus grupama većina zaključaka bila je usmjerena na to da sustav ne funkcionira, bilo da ne štiti dovoljno one kojima je potrebno ili ne reagira na vrijeme na iskorištavanje. „Otac mi godinama nije radio, stariji je čovjek i ne može raditi fizičke poslove, živjeli smo na minimalnim primanjima i eventualno zaradili neku siću od turizma (dok je još išao, sad nema ni toga više).“ (23)

S druge strane većina mladih smatra da je situacija s ljudskim pravima ipak bolja (55% naprema 25%), „Otkad smo došli u EU, naši političari su također dužni govoriti o tim temama kao reprezentativci naše države, a isto tako predstaviti to našim građanima, što je dobro jer potiče na razmišljanje.“ (23). Ipak, kroz fokus grupe se nekoliko puta ponovilo da je njihova percepcija da stvari puno bolje zvuče u Zakonima nego što funkcioniraju u praksi. Ja bih voljela da jesu, ali mislim da naša država radi po svom iako EU pokušava to regulirati.“ (19)

➔ Država danas bolje brine o nezaposlenima ili onima koji žive od socijalne pomoći nego u razdoblju prije ulaska HR u EU

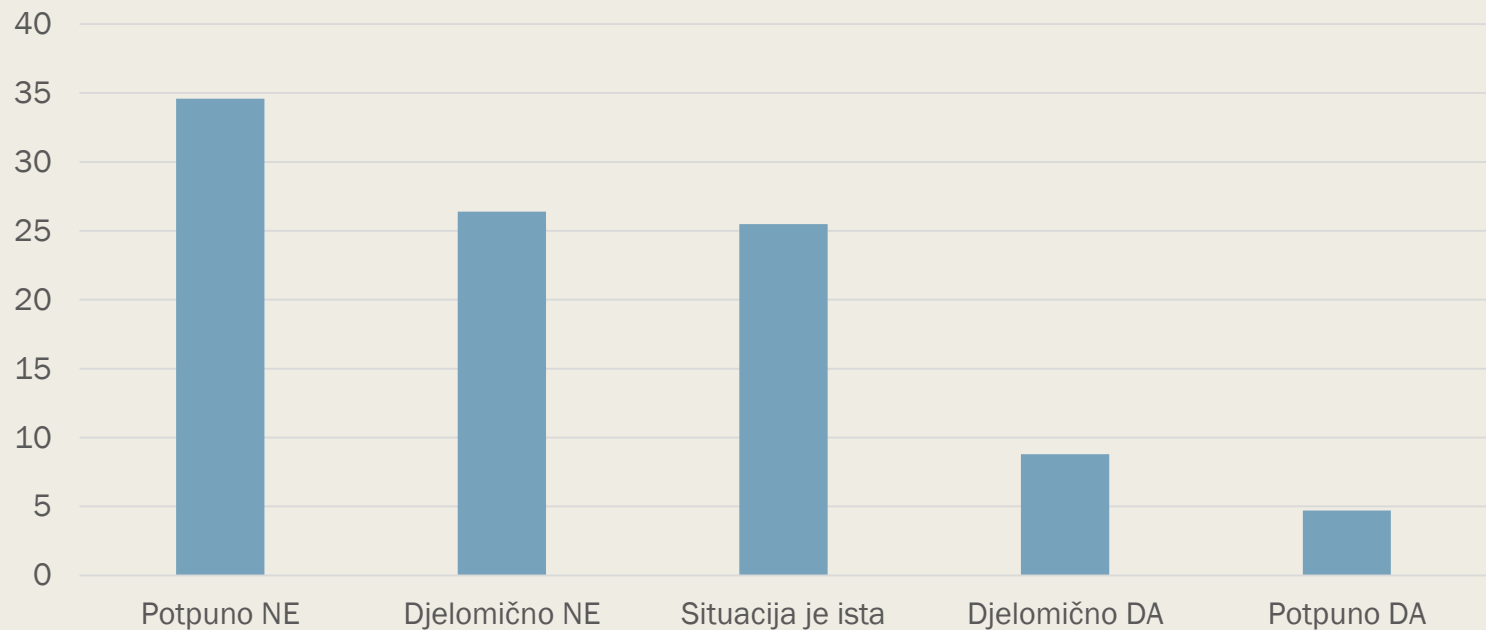
Ljudska prava svih građana Hrvatske danas su bolje zaštićena i poštivana nego u razdoblju prije ulaska HR u EU ➔

Stanovanje i iseljavanje

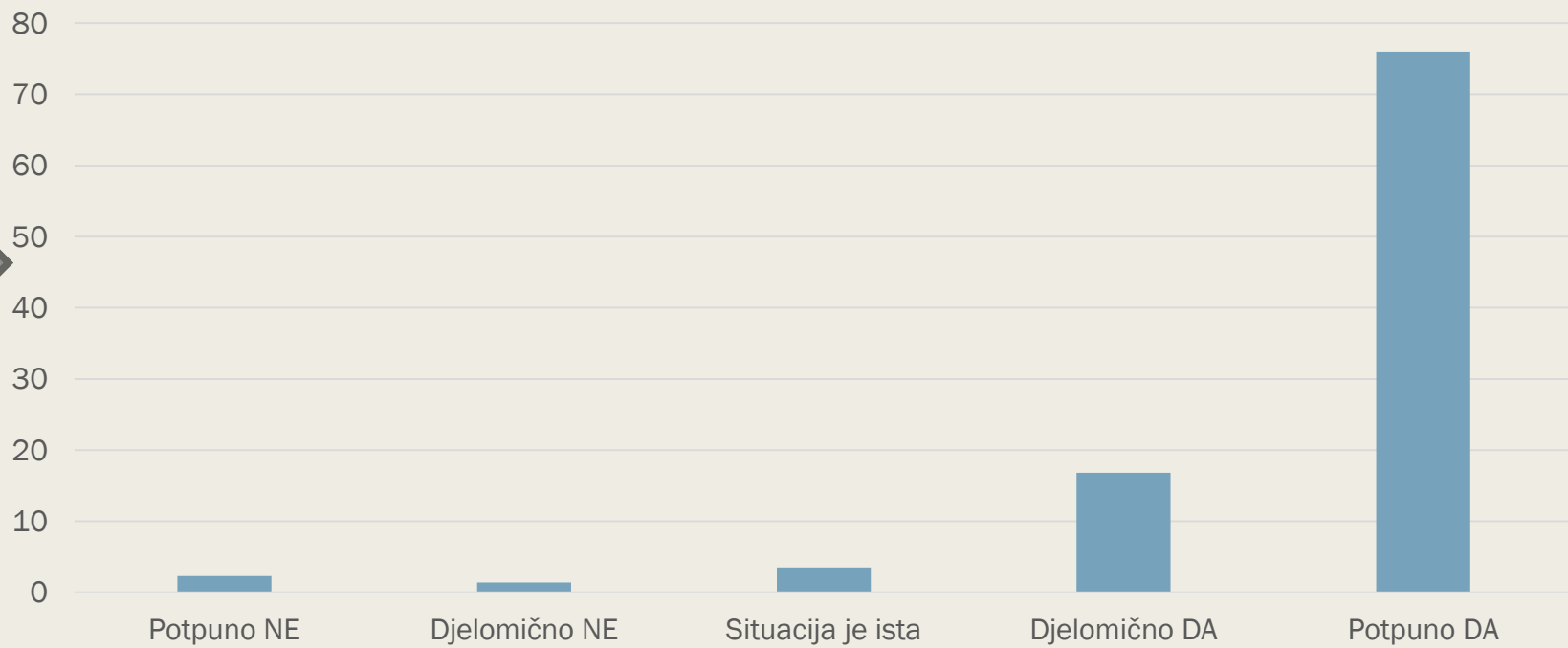
Dvije teme koje se uz zapošljavanje najčešće spominju kada se priča o mladima, a koje mnogi, po nama s razlogom, povezuju često u uzročno-posljedičnu vezu. Mi to ovdje nismo radili kroz pitanja, ali vjerujemo da percepcija lošeg trenutnog stanja sigurno može utjecati na osobne odluke tih mladih da se odluče na iseljavanje, koje je po njima značajno lakše sada nego prije. Više od 60% mladih odgovorilo je da je stanovanje prije 7 godina bilo priuštivije nego danas, „Totalno se NE slažem s tvrdnjom da je stanovanje priuštivije. Troškovi stanovanja su kao da imamo njemačku ili austrijsku plaću, a ako nađeš priuštiviji stan on je u katastrofalnom stanju.“ (24), dok ih samo 13% misli da je danas bolja situacija.

Na pitanju o iseljavanju dobili smo očekivan i logičan odgovor, više od 90% smatra ih da je danas lakše iseliti se, a zanimljivi su primjeri iz fokus grupa gdje su neki prvo odlučili gdje će se odseliti, a tek zatim počeli tražiti posao u toj zemlji. Jedna ispitanica (23) govorila je o primjeru svog bratića koji je želio živjeti u Švedskoj, skoro našao posao, ali je u zadnjem krugu posao ipak dobio jedan Šveđanin, što je odgodilo proces selidbe.

➔ Danas je stanovanje općenito priuštivije nego u razdoblju prije ulaska HR u EU

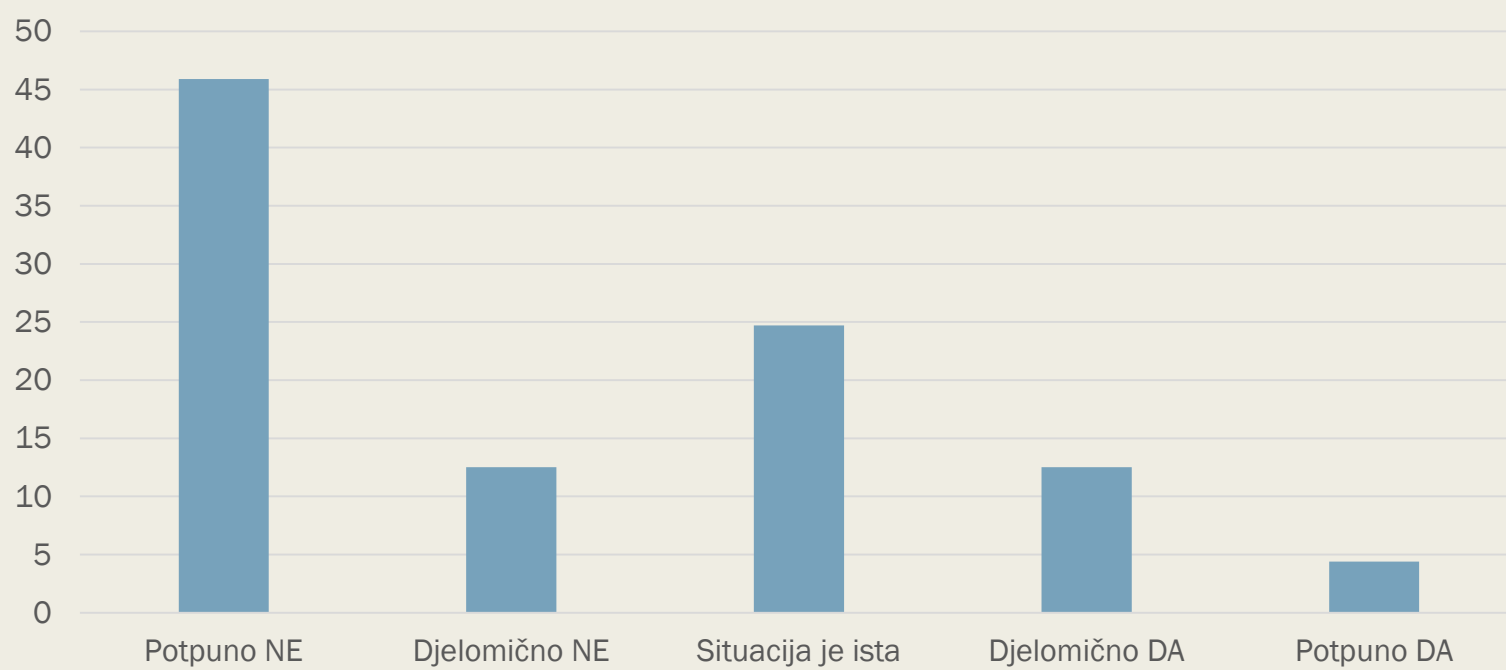
Lakše se iseliti iz HR nego u razdoblju prije ulaska HR u EU ➔

Političari, politika i mladi

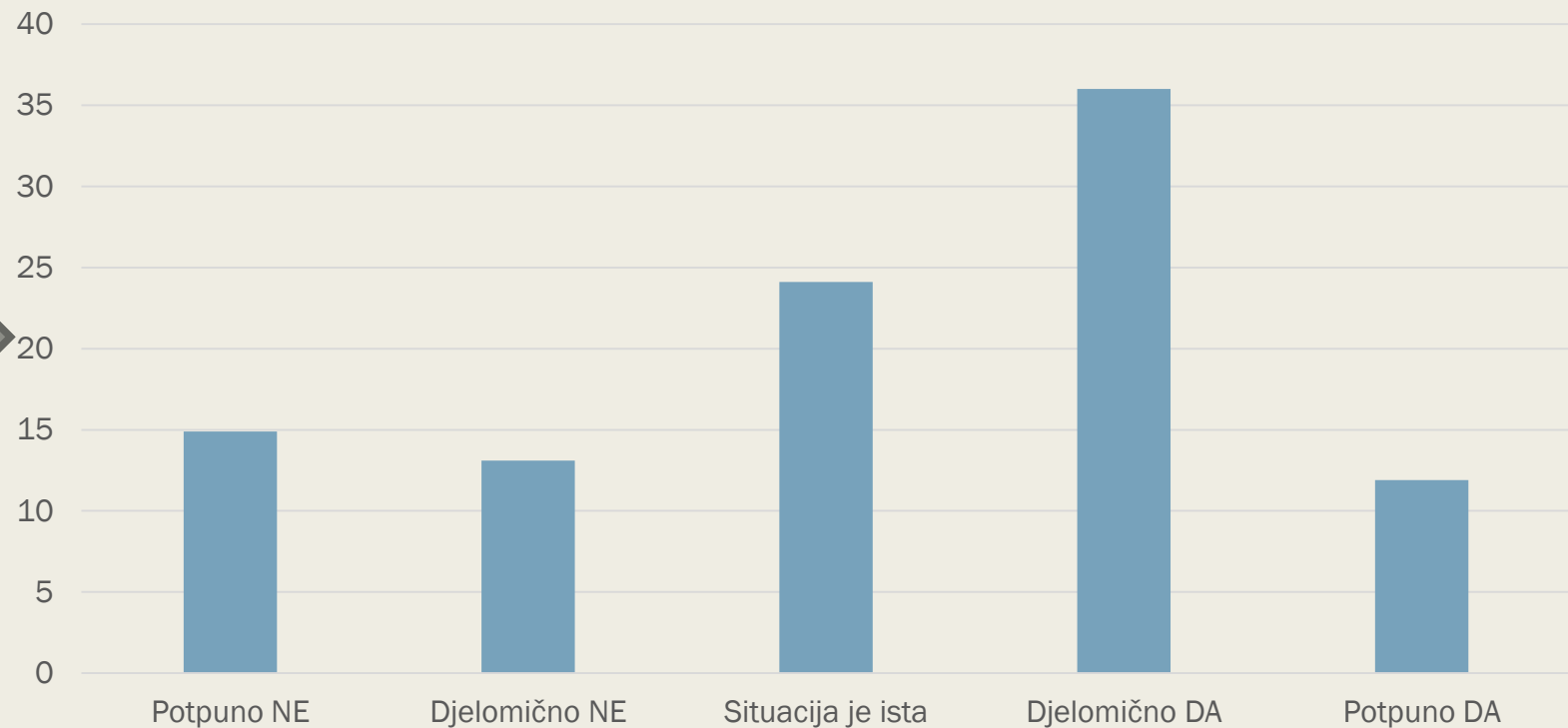
Tema političke participacije i stava mladih prema politici dio je gotovo svakog istraživanja o stavovima mladih pa tako i ovoga. Stavovi su slični kao i u drugim istraživanjima, mladi smatraju da političari i političke stranke danas još manje slušaju birače nego prije sedam godina, a istovremeno i kontra stava koji se često pojavljuje, više ispitanika smatra da mladi danas prate politička zbivanja i aktualnosti (48% naprema 27%). Kroz fokus grupe pokazalo se da postoje oprečni stavovi, kao na primjer. „Ja mislim da ne. Prije su više pratili. Danas su mladi jako apolitični.“ (23) „Ne znam da li imam takav osjećaj jer sam okružen ljudima koji su aktivisti ali izgleda mi kao da definitivno jesu.“ (26) „Nevladine organizacije se jako trude ući u škole i preko drugih inicijativa pokazati mladima da imaju glas, da ih se na neki način regrutira u aktivizam i slične stvari.“ (23) „Mislim da su studenti dosta upućeni u svu politiku, dok se srednjoškolcima treba dati još motivacije i volje da nauče o čemu se tu radi zapravo.“ (22)

S druge strane, mladi su bili glasni i jasni oko toga da se glas građana, a pogotovo mladih uglavnom ne sluša; „Jako mi je sumnjivo to, ne bi rekla da nas uopće slušaju.“ (19) „Ne, ne, ne, nula. Ja mislim da je još i gore nego je bilo prije. Zašto bi oni nas uopće uzeli u obzir?“ (23)

Političari i političke stranke više slušaju i u svojim odlukama poštuju volju birača nego u razdoblju prije ulaska HR u EU

Danas mladi više prate politička zbivanja i aktualnosti nego u razdoblju prije ulaska Hrvatske u EU

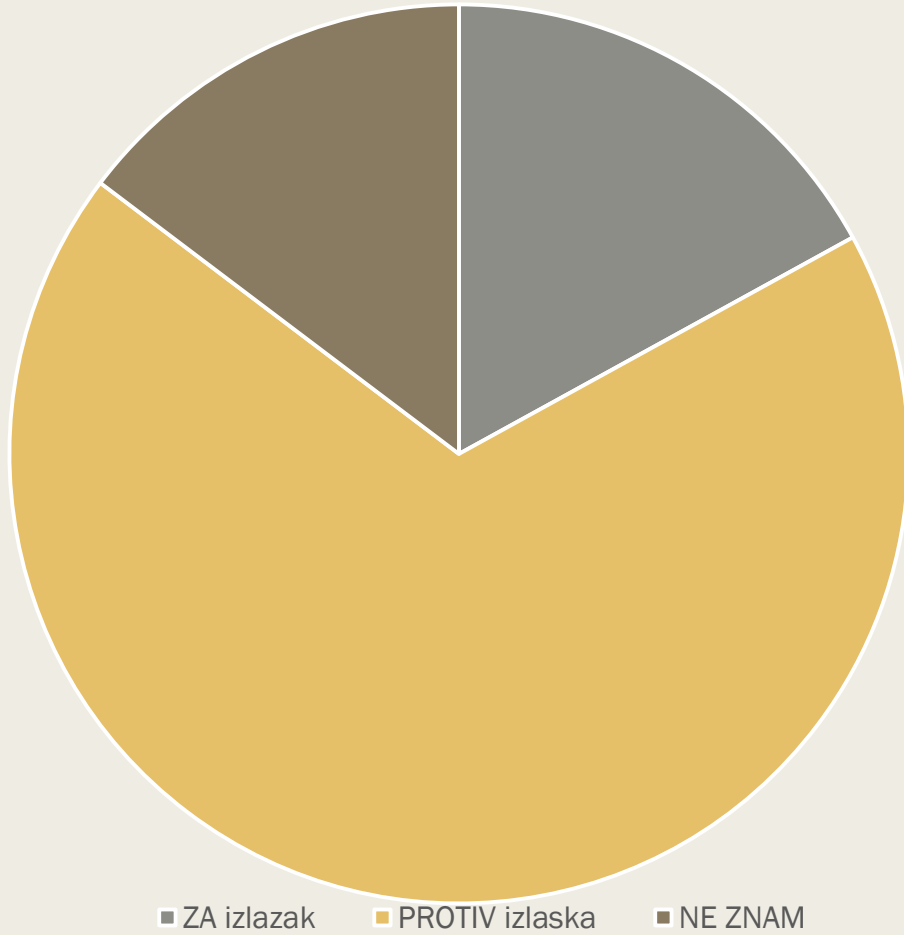
Stav prema EU kao zaključak

Ispitanike smo pitali jesu li zadovoljni činjenicom da je Hrvatska ušla u EU te da je sutra referendum o potencijalnom izlasku Hrvatske iz EU što bi zaokružili. Svi eurofili mogu odahnuti, više od 70% mladih smatra da je naš ulazak u EU bio dobar potez te bi ih 68% glasalo za ostanak u EU. Kroz fokus grupe pokazalo se da mladi vide prednosti članstva, a razlozi koje su navodili varirali su od osobnih do društvenih; "dobar pritisak što se tiče ljudskih prava", "EU poticaji za razne stvari", "bolje prilike za posao".

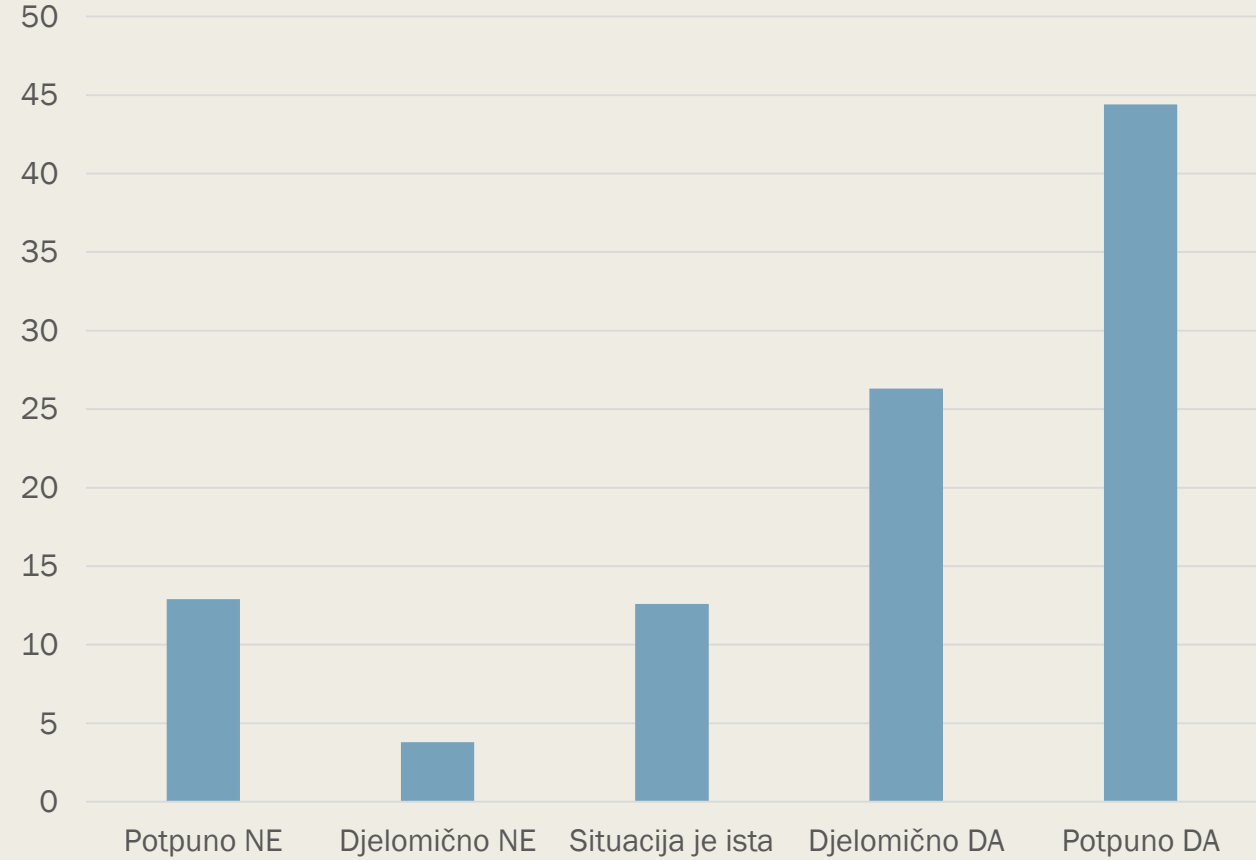
Kroz cijelo ovo istraživanje te kroz fokus grupe pokazalo se da mladi vide pomake na bolje u nekim područjima, kako direktno u Hrvatskoj tako i posljedično kao otvaranju opcija za odlazak ukoliko je osoba nezadovoljna. Ono što se pokazalo kao negativna promjena u ovih sedam godina svakako su ekonomsko-socijalni uvjeti, a u tome percepcija mladih odgovara i podacima u stvarnosti. Mladi u Hrvatskoj se najkasnije iseljavaju iz roditeljskog doma, Hrvatska prednjači po broju prekarnih ugovora, cijene stanovanja u usporedbi s realnom kupovnom moći čine neke hrvatske gradove najskupljima za život i slično. S obzirom da za većinu toga nije ni kriva ni zaslužna EU pozitivno je vidjeli da se ne razvija negativan stav prema istoj, a nadamo se da će loše pojavnosti potaknuti mlade da se uključe aktivnije, a donositelje odluka da ih i poslušaju.

Referendum o izlasku Hrvatske iz EU:

Ulazak Hrvatske u Europsku uniju bio je dobar potez

Istraživanje te fokus grupe provedeni su između ožujka i srpnja 2020. godine, na istraživanju te obradi i pripremi rezultata za objavljivanje radili su Mreža mladih Hrvatske (Jovana Kepčija-Pavlović, Sven Janovski, Josip Miličević) te Varaždinski Underground Klub (Lea Labaš, Nino Preložnjak, Viktor Ožeg).

Ovim putem želimo se zahvaliti svima koji su ispunili upitnik ili sudjelovali na fokus grupi te na taj način doprinjeli prikupljanju stavova.

"Ovaj materijal nastao je uz financijsku podršku Europske unije, u okviru projekta „Towards an open, fair and sustainable Europe in the world – EU Presidency Project 2019-2021“. Za sadržaj je isključivo odgovorna Platforma za međunarodnu građansku solidarnost hrvatske - CROSOL i ne može se smatrati službenim stavom Europske unije."